

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szedőhírnévtára SIMON-ház Kuzs József ut.
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és a
minden kőszaki munkáról értesítendő.

Hírdetetlen levelek csak ismételt kérelem
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár.

Helyben hához hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

01-hasábpesztáros egyszeri beiktatásért 50k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitlár 4 hasábpesztáros 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlatok ára 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda November 20.

229. szám.

Polonyi ur ellen.

(T). Az ellenzéki sajtó magatartása, úgy más egyéb jelek oda mutatnak, hogy az ellenzék, pártkérdést igyekszik csinálni a Matlekovics ügyből. Csak úgy per sundambundum, guba alatt dédelgeti Polonyi urat és ragadja meg az alkalmat, hogy Kókánt Matlekovicsal, Matlekovicsot a kormányval karolja össze, de teszi azt napról-napra, a nélkül, hogy határozott állást merne foglalni, mert még is fél a kásától mely megégetheti a száját.

Hanem Polonyi uram! Ő bele ugrott. Egy spanyol inkvizitor üldözési dühével kutat a Kókán szemétdombján és szed össze minden papíradarabot, melyen Matlekovics nevet lát, s mint valami gyémánt lelettel a gyémánt bányász, njjongva fut vele a piacra. Pedig bele fog törni a bicskájába. A lélektani tapasztalás és józan ész mondatja ezt velünk. Tudja Matlekovicsról az egész világ, tehát nem titok, uton-utófélen beszélnek s így kiírható az újságba is: hogy mint privát ember, rossz gazda. Többet költ mint kellene és hogy pénzzavarban van folytonosan. Meg volt ez a hibája Trefortnak is, gyanúsították őt is, de halála után gyémánt jellemnek hirdették. Hát Matlekovicsnak is elég baja az, hogy a bankót nem tudja éleire venni, de hát van ilyen ember akár hány, ilyen volt Viktor Emanuel is, azért becsületesebb volt Harpagonnál.

De hát csak hadd csinálja Polonyi ur. Ha az Isten akarja a bot is elsül, sőt ha arra kerülne a sor Matlekovicsért sem tennők tüzebe a karunkat, de hogy a dolog még eddig fosirosított és semmi alapos bűnjelet nem képes felmutatni, azt minden elfogulatlan ember láthatja. Azok a fiacker nyugták, amit a Matlekovics nyilatkozatából is olvashatunk, nem bizonyítanak semmit, sőt ha bizonyítanak, Matlekovics mellett bizonyí-

tanak, ki annyira nem gondolt velük, hogy aláírta, a nélkül, hogy a dátumot megnézte volna, vajjon egyeznek-e ama napokkal, melyeken parlamenti avagy bizottsági ülés volt. Mert hiszen ha csak az kellett volna, hogy a dátumok egyezzenek azon, ha már egyszer Kókánt bűntársul nyerte meg, könnyen lehetett volna segíteni, s hogy nem tette, arra mutat, miszerint eszégbán sem volt, hogy még ilyesmire is figyeljen, hanem megnézte az összeget és nem gondolva a dátummal, aláírta a nyugtát, amint elébe tették. Aki ezer és ezer okmányt ír alá olvasatlanul, mint bár melyik főbb hivatalnok, felelősségére annak a hivatalnoknak aki elébe teszi, azzal nagyon könnyen megtörténhetik az ilyesmi.

Nem kenyerünk a gyanúsítás, s így nem akarunk azzal élni Polonyi ur ellen, de ismerünk ügyvédet akarhánynak, aki felszámolja felének a bérkocsis pénzt olyan ügyekben, melyekben bérkocsit nem használt, s a kész nyomtatott kerestet alá oda teszi: fogalmazásért 15 frt. És tudunkkal még egy ily eset miatt sem kezdtek családi pert az ügyvéd urak ellen, pedig in kontumáciám, elítélhetnék valamennyit. Elítélhetnék a kiküldött bírót, aki egy pár forinttal több fuvarbért pingál a számlába, valamennyi biztosító társulati kárbecslőt, és ezer meg ezer mást, csak egy kissé utánuk kellene nézni. Amde mi elfogadjuk, hogy egy államtitkárnak ilyesmit elkövetnie nem szabad, ha bár erkölcsi tekintetben külön törvényük nekik sincs, de nem szabadna elkövetni Polonyi urnak sem, illetőleg senkinek sem, ha akadnának, akik utánuk kutatódnak.

Mind ezt nem azért hoztuk fel, hogy Matlekovicsnak enyhítő körülményeket játsjunk a kezére, sőt amennyire tőlünk telik egy bűnös államtitkár fejére szigorú büntetést követelünk, mint egy mindennapi ember fejére.

De nem törnénk lándzsát Matlekovics mellett máskülönbén sem, ha Polonyi ur nem azon kezdené hogy beadványait előbb a lapokhoz viszi csak azután gyújtja be a törvényszéknek. A dolog felegább így tűnik föl, annyi pedig mindenestre igaz, hogy mielőtt a vádak alapossága bármely oldalról is bebizonyítva lenne, hóhéri kegyetlenséggel állít erkölcsi kópádra egy olyan embert, kinek Polonyi ur előtt korántsem az a legnagyobb bűne, melyeket a nyilvánosság előtt bünyöknek állít, hanem igen is az, amit Polonyi ur oly irigy guynyal szokott emlegetni hogy: Matlekovics államtitkár és valóságos belső titkos tanácsos.

Ha az ellenkezőről volnánk meggyőződve, arról tudni illik, hogy Polonyi ur mint egy Kerub, lángpallossal igyekszik kiverni a paradicsomból az arra érdemtelen bűnös embert, habozás nélkül nyújtandó neki oda az elismerés babéraját, mint azt az ellenzéki pártok gyengébbjei teszik, amde ismerve a Polonyi ur eljárását és magatartását pártunk más egyéniségeivel szemben is, határozottan állítjuk, hogy belőle nem a bűnököt büntetéssel sújtó igazságszeretet és erkölcsi érzés, hanem a valóságos belső titkos tanácsos elleni irigység és pártűh beszél.

Egyáltalán nem tartozunk ama emberek közé, kik azonnal leveszik kezeiket még legjobb barátaikról is, ha az gyanúsítva van valamivel. Az erkölcsi érzéknek a kegyetlenségig való fokozását sem emberi sem keresztényi erénynek nem tartjuk, hanem védelmére kellünk annak, ki szerintünk igazságtalanul van gyanú, sítva és megtámadva, mert azt tartjuk, hogy a védelmet ott kell alkalmaznunk, ahol arra szükség van, s balzsam cseppeket hint az illetőnek égő sebére. Am tessék erénynek tartani a Polonyi ur viselkedését és bűnnek a miénket, ha tud-

nánk, hogy a mindenható is úgy gondolkodik: még a mennyország sem kellene.

A Kókán-ügyében követett eljárás. A „Kókán-ügyében követett eljárás” címmel Kőrösi Sándor országgyűlési képviselőnk tolaból köölt cikkekkel egyidejűleg hozott ugyanarról a tárgyról cikket az „Ügyvédek Lapja”, amelyből közöljük a következőket, annak ismertetésül, mikép vélekednek ügyvédi körökben erről a kérdésről:

Ertjük azt, hogy ott, hol az elővizsgálatra nézve a nyilvánosság van törvényileg, mint a vizsgálati cselekmények leghivatottabb ellenőre e szerepében elismerve, az elővizsgálat minden fontosabb momentuma a hírlapok útján a közönség tudomására jut. Ertjük ezt mint elvi consequentiát; bár nem zárkozhattunk el ama veszélyek elől, melyeket ez a legkényesebb egyéni jogokra hárait. Mert utóvégre is az, kit sorsa a büntető bírósággal érintkezésre hoz, ezért még nem engedhető át annak a végzetnek, — hogy hivatott bírójának ítélete előtt a tisztelt közönség esetleges tetszése, vagy nem tetszése tartson föltte egyoldalú statáriomot. Így fogják fel ezt Angliában, az elővizsgálat teljes nyilvánosságának és a popularis actionis classicus hazájában. Ott annak dacára, hogy az elővizsgálat a legteljesebb nyilvánossággal vezetettik, annak egy általános menete, mint a felek eljárása, vagy előterjesztési a bűnpert befejezése előtt csak a legáltalánosabb körvonalokban jutnak a közönség tudomására a hírlapok útján s egyenesen a törvény veszi védelme alá még a vádlottat is, mert megtiltja, hogy arra nézve becsületstört közelemlények jussanak a per tárgyalása előtt a nyilvánosság elé, harmadik személyek pedig annál inkább biztosítva vannak az ellen, — hogy bármely bűnperttel kapcsolatban személyük közpédára bocsáttassék. Ott azonban, hol — mint nálunk is — az elővizsgálatnak zárt ajtó mögött, a nyilvánosságnak teljes kizárásával kell folynia, még kevésbé engedhető meg, hogy a vizsgálatnak bármely fázisa, vagy épen az előnyomozat oly momentumai, melyek egyesek jó hírnevét és becsületét érintik, a nyilvánosságnak átadassanak. Első sorban a vádlottnak, — még inkább a pusztán gyanúsítottak érdeke az, mely e tekintetben a tilalmat igazolja s a nyilvánosság e kizárásának jogos indokai, azok, melyeknek átérzését kellene mindazoktól követelnünk

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Egészségügy.

A „mitesserek.”

Szép leányok, hiu menyecskék réme, melyektől, hogy mennyire kívánnak szabadulni, mutatja a különböző hölgylapok borítékajaja, melyen mindig található vagy „kérdést” vagy „feleletet” a mitesserek bajára nézve.

A „mitesser” nem valami élődi állat, mint azt sokan még ma is elég botorul hiszik, hanem egyszerű, megkeményedett faggyu, mely a bőrnek faggyumirigyéből választatik ki, eltömi annak kinyitását s levegővel érintkezé vége beszennyeződvén, fekete „fejt” kap. Ha ujjainkkal kinyomjuk, úgy ugranak ki, mint egy kis atka s innét is e baj neve magyarul: bőrátka.

A mitesser tehát bőrbetegség, mely úgy csecsemőknél, mint felnőtteknél, de leggyakrabban oly fiatal személyek arczán szokott előfordulni, kik éppen a fejlődés korszakában vannak. Előfordulnak azonban más testrészekben is: a nyakon, mellen, háton stb. s könnyen fölismerhetők az annyira perhorreskált fekete pontok.

Ádigg, míg csak ily fekete pontocskák alakjában jelentkeznek, még hagyján. Hanem ha nagy mennyiségben vannak jelen, akkor izgatják a környezetet s lobot idéznek elő, úgy hogy apró piros esomocskák, u. n. pattanások keletkeznek, melyek néha bizony kiasó eltorzítják az arczot s ugyancsak sok könyvébe kerülnek a mindenféle kóru, rangu és nemzetiségű lányoknak.

E bőrbetegnek, melyet a bőrfaggyumirigyek chronikus lobjának tekinthetünk, okául tisztátalan vért, kóros nedvet, emésztési és májműködési zavarokat, alhasi pangásokat és skrophulát emlegetnek, de lehet meghűlésnek vagy az arczbőr izgatásának is, valamint a menstruatio zavarainak következménye.

A mitesserek eltávolítására rendkívül sok és különféle szereket ajánlanak s alkalmaznak is többé-kevésbé sikerrel.

Mindenekelőtt a bőr ápolására kell különös gondot fordítanunk. Nyáron gyakran fürdünk a szabadban, télen pedig meleg 25—28° R. fürdőt vegyünk. Az arczot napközben többször tanácsos megmosni előbb meleg és csakhamar utána hideg folyó- vagy esővízzel s egy durva törülközővel jól dörzsöljük le. Ha a közönséges szappan kissé izgatná az arczbőrt, használjunk glicerint- vagy arniczaszappant. Ajánlatos továbbá „erőművel” is eltávolítani a bőrátkákat. Kenjük be egy kissé a mitesseres bőrrészetet citromnedvvel s aztán vagy egy órakalcs vagy két ujjunk körme segítségével próbáljuk kinyomogatni a mitessereket. A mitesseres egyének rendszerint székügulásban is szenvednek, mivel az alhasi szervek működésében zavar állott be. Ez ellen minden reggel csél-szerű egy 22° R. meleg klystier, azonkívül az altest gyakoribb dörzsölése, kengetése, ki vált a máj tájékán.

Egyáltalán pedig a jó bőrápolás mellett izgatástól ment diéta, szabadban való mozgás, szobagymnastika s egészséges szobalevegő által kell a közérzet javulására hatnunk. Kávé, szeszes italok, kővér, zsiros eledetek, főleg disznó- és ludzsír, valamint erős fűszer és sajtok kerülendők azok által, kiknek tisztátalan bőruk van. Ellenben sovány hus, gyümölcs, friss főzelék és tejledelek megengedhetők.

Aki ezekhez alkalmazkodik, nemsokára örömmel fogja tapasztalni, hogy megmenekül kellemetlen bajától. Mellékesen aztán alkalmazhat „tisztító szert” akarhánynak azok közül, amiket az említett hölgylapok borítékán olvas, azok ha nem használnak is, de legalább nem ártanak.

N á t h a és m e g h ű l é s e l l e n. Ha egy kis didergést vagy egy kis huzást érzünk

hátunkban és testünkben, s egyidejűleg kimerültnék, rosszul érezzük magunkat, ebben a meghűlés és a közeli nátha tüneteit láthatjuk. Hogy a meghűlés következményeit eleve elhárítsuk és náthától vagy esetleg súlyosabb betegségtől is megkíméljük magunkat, ruházat, tartózkodási hely és diéta tekintetében elővigyázatosnak kell lennünk. E mellett szorgalmasnak minél gyakrabban kámfort vagy kámforszeszt, vagy ami még biztosabb ve-gyünk be egy párszor negyed- vagy félórán-kint, később pedig nagyobb időközökben 3—5 csepp kámforszeszt, vagy 2—3 csepp kámfortincturát czukron. Vízben ugyanis a kámforkiválék s elveszti gyógyerejét, azért nem ajánlatos azt vízben venni be. Egy gyógyászati újság kámforgőzőket ajánl a nátha ellen. Alkalmazása a következő: egy teáskanálnyi kámfortort egy mély, keskeny edénybe tesszünk, s ez edényt félíg megtöltjük forró vízzel. Az edény fölé egy „papír-stancizlított” teazútk, melynek hegyét leszakítjuk annyira, hogy a nyíláson orrunk befér. Ily módon a meleg, kámfortartalmú vögzőket 10—15 perczig szívjuk be az orron át. Ez eljárást 4—5 óránként ismétéljük, s a legmakaesabb nátha is megszűnyenkezve eltűnik.

A bűnös ösvényen.

Rögný 1 kötetben. — Irta: R. P. O.

(Folytatás.)

XIII

Ez a sivár lelki ember hitványsága gyakorlatában a szenvedélyes szavak egész áradatával tört ki, a nem kevésbé bűnös kaczer előtt, kinek romlott vére a kába mámorban felvillanyozottan pezsgett ereiben. A szelid Pálma emléke elmosdott, a vérnyomok eltűntek a felzaklatott húság és a rossz vér fújtán fokozott őszitő erejével szemben.

Részegítő bűvöllettel töltötte el a grófot, s míg ő a társadalomban elfoglalandó

fényes állására, és a nagy világi élet hiu kérédkő pompájára és káprázató élveire gondolt, — engedé, hogy Kéry megittasultan képes szenvedélyvel szorítva reszkét karjába.

— A jövő biztos alapokon nyugszik sutogó magában, a kevély, hivalgó álmaiban elmerült nő. Elvezni fogom a vagyont és a társadalmi állást összeélnyőivel. Oh! nagy világi sikerek van-e nálatok lelkesítőbb.

Megint a jövőről kezdtek beszélni. Az esketés a gróf falusi jószágán megy véghez csendben ünneplésben. Két barátja, kik tanukul fognak szerepelni, az egyházi szertartásnál már várják ott őket. A nyár hátra levő részét valamelyik nevezetesebb fürdőben töltik el, a saison beálltával azonban, ha a kedélyek kissé nyugodtabbak s házasságuk meglepő hire alább szállt, visszatérnek a fővárosba és helyet foglalnak az elegáns világban.

Roxane majdnem ujjongásba tört ki, annyira kecsgető szép volt előtte a jövő. Pelérdi, ez a kiváló szívű ifjú felesége volt, sőt bensejében örült is Roxane, hogy ilyen villanszerű gyorsasággal megszaktadt ez a viszony, mely egy sem lehetett volna tartós. Előbb-utóbb végt kellett volna szakítani ennek a regényes ömlengésnek. Mert hiába az élet nem regény. Áldotta Lisét, a ki oly ügyes kezekkel rendezte az egész bonyolult helyzetben és devaj jó kedvel segített neki máhazni, hogy mi hamarabb utnak indulhassanak.

Másnap elutaztak. Roxane az ezt megelőző éjt levél irással töltötte el, nem akart minden bucsu szó nélkül távozni, s mintán elindultak fájdalmas tekintetű soká fordítá a nyugalmas kis ház felé és nehez szívvél és őszinte bánatossággal mondá magában.

— Csak egyedül ott voltam boldog. Lehet, hogy sötét végzet vár reám, mert inkább engedtem a szédítő húságnak, mint a tisztá, boldogító szerelmnek. Títkon egy könyvet törlt szemeiből, menten pedig könnyed modorában az idilli táj bübbajosságáról kezdett meg azt a grófnak beszélni, ki karját erősen tartotta sugar

kik hivatalos bünper menetében közre
működni. A vádlott, a ki még nincs elítélve, a
gyanúsított, ki még nincs vád alá kelyezve, az
harmadik személy, aki még formailag nincs a
bünper keretében bevonva: egyaránt követel-
hetik azt, hogy nevük a bíróság előtti nyil-
vános tárgyalást megelőzőleg közprédának át
ne engedhessék.

Országgyűlés.

Budapest, november 19.

A képviseleti házban ma — a költségve-
tési általános vita második napján — két szó-
nok beszélt, mind a kettő a költségvetés ellen.
— A mai mai vitát a költségvetés külön-
bözletét, az, hogy ma a pénzügyekről szó nem
sem volt, de annál többet foglalkozott a két
szónok — Tiszával.

A első szónok ifj. Ábrányi Kornél
volt, ki két óra hosszig tartó, különben for-
mailag és tartalmilag szép és az ellenzékre
több passzusban hatásos beszédében kizárólag
politikai és közjogi kérdésekkel foglalkozott.
Heli tegnap themáját folytatva ő is azt eró-
sította, hogy Tisza kormányzata alatt a köz-
jog terén hátramenetel történt — de bizonyítá-
ni teljeséggel semmit nem bizonyított. Allított
csupán. Majd öt pontban állította föl a nemzeti
postulatumokat a közös hadsereggel szemben
— és ezek révén ráért a „katonai körökre”,
az ezekkel történhető conflictus esetén beáll-
ható esélyeket (közűk az alkotmány felfüg-
glesztés) kezdő „akademiák” tárgyalni és fej-
tegetni, de minden fordulatánál Tisza és ismét
csak Tisza volt a refrain, ki a szónok szerint
immár nem lehet a nemzet vezére, mert az
uralmat nem akarja másoknak átengedni. Con-
clusiója az, hogy a mint az ellenzék küzdött
eddig a pénzügyi egyensúly helyreállításá-
ért, úgy fog ezután küzdeni az alkot-
mány egyensúlyért. A beszéd végzetével
az ellenzék zajosan megjelenezte a szó-
nokot. 5 percznyi sünet után Hock János
beszélt, jóformán üres padok előtt. A szó-
nok, kire egy kis szerénység nagyon is ráfé-
r, öblös hangon beszélt a politikai erkölcsök
sülyedésétől szóba hozta a maga politikai
reputációját is. Általában szavazatát oly han-
gou és f-jtegetések közt indokolta, hogy az
ellenzéki emberek ajkaira is mosolyt idézett föl.

Külföld.

— A brazíliai forradalom teljes győzel-
met aratott és a detronizált császárt már ut-
ban van Európa felé. A forradalmat a hadse-
r g csinálta, mely békélábon 100 tisztből és
13,000 emberből áll; a lakosság úgy látszik
közönyös volt az egész akcióval szemben, mert
csak az egyetlen Bahia tartomány tiltakozott.
Az államosnyi előkészület kétségkívül már
régóta folytak és pdlg oly titokban, hogy a
kormányának sejtelmé sem volt semmiről. Bra-
zília mindig volt egy köztársasági párt,
mely az utolsó időben lázas tevékenységet fej-
tetett ki és a rabszolgatörök részéről támoga-
tásban rész vült. A katonatiszti karban már
évek óta igen gyakoriak a fegyelem elleni vét-
ések és úgy látszik, hogy a köztársasági párt-
nak sikerült az egész hadsereget megvenni.
Az új köztársaság elnöke ambiciózus tábornok
volt, kiről főtárgyalások, hogy előbb utóbb for-
radalmat fog szítani. A külügyminiszter há-
rom nappal előbb még lapot szerkesztett Rio
de Janeiroban. Hogy a nagy népszerűséggel

dereka körül, mintegy bilinesként, ne hogy ez a
szeszélyes, kaezér kiszökjék a kocsiból.

Pelérdi gyorsan utána járt bent a nagy-
városban dolgának. Penelopét egy nagy hírből
álló mű maceenás azzal a főtárgyalással vette meg,
hogy az előbb a két hó mulva Rómában tar-
tandó nagy fárlaton állítassék a bírálók elé,
mindazonáltal meglehetősen szép összeget előlege-
zett a fiatal művészeknek, a ki nagyban megnyerte
a derek ember jóakarátát.

Még soha nem örült meg Pelérdi a pénz-
nek annyira mint most. Lise asszony az a fu-
kar, fővény lélek nem panaszkodhatik majd és
a mi fő Roxanenak nem kell megválni ékszeire-
től, ugyan az egész összeg nem nagy, de van
kilátás nagyobbra és addig is megfeszült erővel
fog utána látni a munkának. Hiszen olyan sze-
vesen dolgozik az ember, ha van kiért. Miután
elvégezte ügyeit menten sietett a vasúti elő-
házhoz. Olyan nagyon nyughatatlan volt; idő-
szór történt meg, hogy napokra volt távol az
imádott nőtől. Minden gondolata Roxane volt.
Oh! mennyi kimondhatatlan boldogság vár reá
abban a magányos csendes lakban, a viszontlátás
heves örömeiben, ezer ölelésben és ugyanannyi
csókban nyilvánul majd határtalan boldogságuk.
Láz lepte meg idegeit, ez a gyors vonat átko-
zott lassan haladt és már alig tudott magán
uralkodni nagymérvű izgalomban. Roxane szin-
tén nyughatatlanul fogja őt várni, majd bizo-
nyára elfogja árasztani szemrehányásokkal, hogy
szótlanul távozott, azonban menten szent lesz a
béke és a szerelem, mely bennök lángol, elfe-
ledtet mindent. Oh! Roxane, te bübbajos isteni
lény, jobban szeretlek, mint az életemet. Az
enyémnek kell lenned örökre, boldogságunk
nagysága megmérhetetlen gyönyörrel fogja besu-
gározni mindkettőnk életét.

Nagyon hosszú volt az ut és a szerel-
mes ifjú agyában ezer és ezer gondolat válta-
kozott, de mindegyik Roxane csodás alakja körül
forgott.

biro császár védelmére egyetlen egy ember
sem akadt, szinte érthetetlen.

Egy elfogadható magyarázat van és ez az.
Hogy a császárnak nem volt fia és a brazíliaiak
nem akartak egy Orleans utód által kormá-
nyoztatni. Az „idegen uralomtól” való félelem
volt bizonyára a leghatásosabb eszköz, mely-
vel a köztársaságiak híveket toboroztak és
valószínű, hogy II. Pedro császár vejének kö-
szönheti detronizálását.

Moustre uzsorapör.

Nov. 19.

Weinbergert üzleti könyve
megszólja.

Ma Pércsi Eleket hallgatták ki leg-
először, a ki kezes volt a Biró Albert és
neje 130 frtos váltóján.

Elnök. Ön nem vett fel külön 130
frtos kölcsönt Weinbergertől?

Pércsi E. Nem vettem.

Eln. Weinberger pedig így adta elő.

Pércsi E. Pedig nem úgy volt. P. elő-
adja, hogy 1882-ben kezdődött ez az ügylet.
— Biró Albert megvette az ő házát s 120
frtért együtt elmentek W.hez. — Ez 100 at
akart kiadni s 30-at kamat fejében visszatart-
tani. — Nekik ám az egész összeg kellett.
W. ezt ki is adta két váltóra, az ő kezességé
mellett; a 30 frt kamatról külön váltót adott
Biró, 3 hónapra; a mikor 31 frtot kellett fi-
zetnie, ő talán ezen váltót is aláírta. — O
nem akart örök adás vevési szerződést adni,
míg a kezesség alul W. felnem oldja, 1886-ban
a W. követelése 230 frtra szaporodott s az ő
kérésére W. kiegyezett 220 frtra, a kamat 3
havi részletekben 2 frt, 20 krjával volt tör-
lesztendő. W. ekkor őt a kezesség alól kibo-
csátotta mire ő az örök adás-vevési szerződést
megadta.

Eln. (Weinbergerhez) Így volt?

Weinb. Ezen hiszem, hogy...

Eln. Egyenesen feleljen. Erre az a fe-
lelet, hogy: igaz vagy nem igaz.

Weinb. Én nem akarom egyszerűen
azt mondani, hogy igaz, vagy nem igaz, ha-
nem bizonyítani akarok. — W. aztán állítja,
hogy Birók kétszer vettek fel 130—130 frtot.

Pércsi E. (Felindulva) Akkor egyszer-
re 260 frt. lett volna. Ennek az embernek
először se adott kezesség nélkül 130 frtot,
hát másodsor hogy adott volna?

Weinb. Nono, maga ne larmázzon!

Elnök kijelenti, hogy a Biró Albert
és Pércsi nyilatkozatát igazolják a W. saját
jegyzetei.

Weinberger ezután próbálja az elibe tett
könyvből kimutatni, hogy ő Birónak másod-
szor is adott 1882-ben 130 frtot. Egy másik
ilyen tételt talált is, kelet nélkül. — Elnök
és Ujhelyi A. biró ebből, nem látják bebi-
zonyítottak a W. állítását; szerintök ez a
tétel megújítás. Weinb. sokáig keresi a könyv-
ben a másik 130 frtot, miáltal a bíróság tü-
relmesen vár és hallgat. — Végre W. tétó-
vázva jelenti ki:

— Nem álltom hogy adtam; de azt hi-
szem, hogy adtam másodsor is; de ezen
könyvben nem találok.

Eötvös (Pércsihez) Mikor Biró a 130
frtot fölvette, jelen volt?

Pércsi Jelen.

Eötvös (Weinbergerhez) Igaz ez?

Weinb. Ilyen régi dologra birtosan
nem emlékszem.

Végre feltűnt előtte a magányos ház, mely
szerelemének összes boldogságát rejti el a lesel-
kedő világ szeme elől. Roxane! újongás ismét-
len, itt vagyok, megint a tied vagyok.

Szegény fiu, nem gyanította, minő szörnyű
meglepetést reit magában az a csendes ház. Az
ablak redők leveáltak eresztve, a kapu becsukva,
senki nem látszott őt várni. Hirtelenül félelem
facsarta össze szívét, nehéz sóhaj fakadt ki
kebléből.

— Hát nem is vár? Oh! pedig tudja,
hogy most kell megérkeznie. Gyorsan ugrott le
a kocsiról és hevesen ránta a kapu kilincsét.

A cseléd leány, kit hátra hagytak, hogy
bevégya visszatértét, szomorú arezzal nyitotta
ki a kaput.

Pelérdi lelki állapota menten fel volt za-
varva. Roszart gyanított és szívét éles fájdalom
hasította. Megdöbent sejtelmé villant fel benne.
— Hát hol van az urnó? Kérdé hűledeve,
feszülten tekintve az elszomorodott leány arcába.

— Éppen tegnap utaztak el, egy nagyon
elegáns ur elvitte őt, sirt a mikor kocsiba ült
és meghagyta, hogy nagyságodnak ezt a levelét
átadja.

Elfuladt, szonzu kiáltás szakadt ki a bol-
dogtan ifju szorongatott kebléből, arcát az irtó-
zatos szenvedés hirtelenül halotthalványá tette,
s néhány pillanatyki kimoszodalanságban
meredten bámult a megremélt cselédre. Agya
összezsavarodott, kába észmeletlenség vett rajta
erőt.

— Nem lehet! hazudsz, te nyomorult te-
remtés. Megakarsz ölni! kiáltá lelke rettenetes
háborgásában.

A leány bambán adta át neki a levelét.
Tántorogva, reszkető kézzel nyult a vég-
zetes levél után. Feltörte, gyorsan, csakugyan
Roxane írása, iszonyu káprázat fogta el szemét,
a betűk össze vissza táncoltak előtte, minden-
féle furcsa alakot öltve.

Folyt. köv.)

Weinberger „bánatbetegség”
nek okozója.

Következik Farkas Gergely pana-
szá. — Tegnap már jeleztük, hogy ezen panaszt
Eötvös a bizonyítási eljárás alul kivételt
akarta. — Kérelmének azonban nem adott
helyet a törvényszék.

Farkas Gergely előadja, hogy bátyjával
együtt 350 frt erejű Weinbergernél kezes
volt Kóti Antalért. — Kóti nem tudván
fizetni, s Weinb. az ő kérésükre nem tábláz-
tatván be ezen követelését a Kóti vagyonára:
a 350 frt az ő nyakukba szakadt. Ekkor
(1876.) az összeget W. két váltón két egyenlő
részre osztotta ő és bátyja között. A váltó
175 frtos volt, mely — miután ő sem tudott
fizetni rohamosan nőtt; a kamatokról mindig
új váltót adott. Elnök 1876-ról elő mutat egy
100 frtos váltót, mire Farkas Gergely elis-
meri, hogy neki is volt 100 frtos adóssága,
de azt kifizette. — Biró sorba nézi az elibe
tett különféle tőke és kamat váltókat, mely-
ek összege utóljára 400 frtra szaporodott;
de a legnagyobb váltó 300 frtról szólott s
1879-ből kelt. A fizetési határ idő egyik vál-
tót se volt kitöltve. Utóljára (1884. őszén)
csökült összeg: 18 frt maradt fenn s akkor
ezt is kifizette. Panaszos azt állítja, hogy
W. sem elismervényt nem állított ki, sem a
váltót vissza nem adta; azt mondta: jó helyen
van ő nála. — Farkas elnök kérdéseire előadja,
hogy nem tudja mikor fizette ki a tőkét, mely
részletekben törlesztette a kamatokat; e ke-
zesség miatt udvarát kellett eladni 700 frtról,
mely ma megér 1200-at; épen hőt szegény-
nyé nem lett, hanem a sok gondtól „bá-
n at b e t e g s é g”-be esett (buskomorság)
s ez is többé került 100 frtról; kártérítésül
a törvénytelen kamatokat kéri vissza.

Eötvös Károly több kérdést intéz
panaszoshoz tartozása fizetésének terminusaira,
Kóti adósságainak származására nézve s arra
nézve, hogy mimódon, kinek a tanácsára emelt
panaszt a vádlott ellen. — Farkas Gergely
erre azt feleli, hogy Pércsi Márton jelentette
be őket a vizsgáló bíró előtt, mint károsokat.

Eötvös ezt jegyzőkönyvbe vétetni kéri.
Farkas János szintén szószba került,
mint a Kóti kezesé, de ő nem emelt panaszt
W. ellen. — Tanuként van beidéve. — Ugy
adja elő az ügyet, hogy az általam garanti-
rozott adósság eredetileg 800 frt volt, s mi-
korra az ő terhek lett, 300—350 frtra olvadt
le, melynek fele ő reá jutott. Az elibe tett
váltókat n-m ismeri fel, mert öreg, szemel-
roszak, a miért az elnök oda kölcsönzi a pápa-
szemét. Azt sem tudja, mikor szabadult ki
véggké az obligóból; a reá eső részt kama-
taival együtt kifizette. Kóti neki visszatérített
100—120 frtot, Gergelynek valamivel többet.

Weinberger ezzel szemben azt áll-
ítja, hogy neki mindakét Farkas adósa volt
(Farkas János tett is említést 25 frtos adó-
sságról, de a melyt kifizette); az is meglet-
ett, hogy 350 frtot voltak kezesek, de nem
tudja mikor vállalták el a fizetést s mi jutott
egyik-egyikre; — „ez magától értődik, hogy
nem emlékszem” — de azt tudja, hogy a ka-
mat csak 8% volt, mert hiszen a kezes, ha
adósságot vállalt el, neki a 70 es években
sem fizetett többet 8%-nál.

Farkas János erősíti, hogy ő 24-es
kamatot fizetett, ezt úgy tudja, mint a hogy
egy isten van az égben; Weinbergertől úgy
félt, mikor a Lőrincz napja közeledett, hogy
az Uristentől sem jobban.

Kóti Antal igazolja, hogy a két Far-
kas ő helyette fizette a 350 frtot, mely ere-
detileg 600—700 frt volt, azt W.-től kérte
24-es kamat mellett. Kezesének „némi rész-
ben” valamit visszatérített, de kevesebbet an-
nál, a mit F. János mondott. Szerencsétlen
buza-spekulációk miatt ment tönkre.

Eötvös: Mikor licitálták el a va-
gyonát?

Kóti. A múlt évben.

Weinberger. Kinek a részére? az
én részére?

Kóti. Nem! (Weinberger boldogan
mosolyog.)

A ki adótartozás miatt vesz
uzsora kölcsönt.

Mogyoróssy József azon panaszos-
sok közül való, a ki már 1883 jul. 1-je után
keveredett W.rel kölcsönületbe. 1884 elejéig
25 frtot kért kölcsön; de csak 20-at kapott
25 frtos váltóra, mely újévkor volt lejárandó.
Lejáratok idején nem fizetett; s a 25-ből előbb
37, azután 46-58 frt. lett, mindig új váltóra
kiállítva. 1885-ban 24 frtot kifizetett, de a
váltót nem kapta vissza, hanem a kontraktus
aljából egy darabot kiszakított W. Ezenkívül
még két köblös buza árat is letogott W. Azóta
nem fizetett semmit, az utolsó összeszámitás
szerint a kamat nélkül még 22 frt tartozása
maradt. — Elnök kérdéseire panaszos feleli,
hogy a 25 frtot adótartozása kiegyenlítésére
kérte, a követelése a rendes kamatok megíté-
lése. A közzádlónak azt feleli, hogy azért
állott rá e nagy kamatokra, mert lejáratkor
nem tudott fizetni. — Vagyona nincs, kézi
munkájából él.

Felolvastatik nevének a vizsgáló bíró
előtt tett, s az övével egyező vallomása.

Weinberger azt állítja a könyv-
ből, hogy ő Mogyoróssynak 1883 végén adott
25 frt. kölcsönt és pedig minden levonás nél-
kül, alkalmasint váltóra. — Lejáratkor azt
visszafizette s ő újra kölcsönzött neki. De arra
nem emlékszik, hogy ezen kölcsönből 24 frtot
vissza fizetett volna.

Eln. a buza árára nézve kérdezi W.-t.
Weinb. Szó nélkül fejté rázogatja.

Ujhelyi A. biró. Tessék a kérdéser
tisztességesen felelni.

Weinb. Arra emlékszem, hogy buzát
vettem tőle; de arra nem emlékszem, hogy
az árat le fogtam.

Vádlottnak elibe adját sajár ide vonat-
kozó jegyzeteit, hogy olvassa.

W. Kérem már tegnap megjegyeztem,
hogy ilyen rásokba nem bocsátkozom bele.
Ujhelyi A. Tessék felhagyni az ilyen
gyanúsításokkal. Ezekbe, mióta lefoglalva
vannak, se ki nem írott semmit.

Weinberger a kérdésekre nézve
nem tudott magyarázatot adni, mire elnök
megjegyezte, hogy ilyen feleletekre akár egy
elkészülhetett volna, mint az iskolás gyermek.

Dr. Kuzsák Miklós vádlottól saját
jegyzeteiben található számításokra nézve kér
magyarázatot, melyek kamatszámításoknak
látszanak s utának k. jegy áll. W. ezt „csak
firkálás”-nak nevezi; — „Csak penna próba”
jegyzet meg az elnök. W. a jegyzetében lévő 8
frt 75 kr-ra (mely a 25 frtot 33-15 frtra szapo-
rítja) azt állítja hogy az nem lehet kamat, csak
kézpénz, — azt sem tudja ki magyarázni,
hogyan állott elő a 25 frt 46 kr. tétel. —
Elhíheti — ugymond — a törvényszék, hogy
ő ily csekélyeséért, krajozáróként nem akart
volna magának bajt csinálni s kijelenti, hogy
az az eset nem lehet rajta, hogy 100-as ka-
mattal csaljon * O Mogyoróssynak többször
adott pénzt.

Eötvös Mogyoróssyból is szorította ki,
hogyan került a vizsgálóbíró elé s kérte
tőle: adótartozása lefizetésére nem kapott vol-
nó-e mástól kölcsönt, kik szoktak Földesen köl-
csönt adni; mire Mogyoróssy „államkölcsönt” is
említett. — Szomorú kölcsön, jegyezte meg a
maliciozus Eötvös. Földesen az 50-es években
kibocsátott állami kénszer kölcsön eladott
kötvényeiből befolyt s a közbirtokosság tu-
lajdonát képező tőkét nevezik államkölcsön-
nek. Ezt természetesen nem tudhatja a loclis
viszonyokkal nem ismerős Eötvös Károly.

Mogyoróssy a közlelbbi időben W. elleni
panaszát visszavonta, miután W. 22 frt tar-
tozása utáni kamatját elengedte.

Kilencznek másodikat vány a.

Rác Imrével az történt, hogy —
mint ő előadja — az adóztatásra kért hat fo-
rint és más alkalommal kapott három frt tar-
tozása helyett másfél évet alatt annom kilencz-
szerezését kellett kifizetnie. — 1884. aug. 25-én
kért W. től 6 frtot, harmadnap mulva 10-et
akart kérni, de nem kapott; W. ekkor egy
szólt hozzá:

Az este itt volt bátyám s már el vitt
20 frtot. Ezt ő ugyan nem hitta el, mégis
aláírott egy 26 frtos váltót. Mert félt, hogy
W. őt is be találja perelni. Ekkor csak 3
frtot kapott. — Kissé ittas volt. — A lejárat
rövid időre volt kitűzve s minthogy akkor
nem fizetett, előbb 41, azután 55 frtos váltót
írott alá. Ezt W. beperelte s a perköltséggel
együtt 85 frtot fizetett; erről elismervényt
mutat elő, melyet a eszmaszárból húzott ki.

W. nem emlékszik menayi pénzt adott
Rácznak: a ki neki többször volt adósa, de
mindig szépen megfizetett.

Eln. Adott ön 6 frtot?

Weinb. Ha ő (Rác) azt mondja,
adtam.

Eln. Hát 26 frtot adott?

Weinb. Ha a váltón van, úgy kell
lenni. Határozottan nem tudom megmondani.
A 40 frtos váltón lévő összegre nézve is úgy
nyilatkozik, hogy tisztán nem emlékszik adott-
ékkor pénzt; Rác ekkor az előbbi kölcsönt
letörlesztette s ő újat adott neki. Elismeri,
hogy R. a perköltséggel együtt fizetett
88 frtot.

Eötvös Rácnál is kérdezi, hogy ke-
rült a bíróság elé, s hogy miért iratta va-
gyonát a felesége nevére (a mit Rác vétel-
lenül kitalált ereszteni a száján).

— Hogy el ne vegye Weinberger, —
próbálta kivágni magát a panaszos.

Drága malom reparálás.

Nagy Bálint 1883-tól 1885-ig 35. 50
és 100 frtonként összesen 185 frtot vett köl-
csön W.-től 20% mellett, a mely először ki-
lett fogva a kölcsönből, azután pedig pont-
osan fizette; a váltók egész évre voltak kiál-
litva. Most már nem tartozik, mert 1886 ban
150 s 1887-ben 50 forintot kifizetett. A pénz
háza, malma reparálására kellett. A kölcsön
miatt herékertjét, két köblös földjét kellett
eladnia.

Weinb. tagadja a 20-as kamatot, még
akkor is, mikor az elnök a váltókra hivat-
kozik.

Kártérítésül pár százast kö-
vetel.

Kádár Imre a délután folyamán
kihallgatattak sorát nyitotta meg. 1880 telén
50 frtot kölcsönzött, melyhez 10 frt kamat s
váltón hozzáíratott; 1882-ben fizetett belőle
25 frtot, 1883 jan 10-én ez az adósság 80
frtot tett, s minthogy lejáratkor soha nem
tudott fizetni, 1885-ben 142 frtra emelkedett,
Lőrincz napkor megint nem fizetett, W.
beperelte; az árvaszéktől vett 200 frtos köl-
csönből aztán 192 frtot fizetett W nek a per-
költséggel együtt s ezen kívül a W. által
88 frt értékben lefoglalt lova, szekere, buto-
ral 37 frtért W. által árverésen megvételén,
ezeket is megtartotta magának. Arra megér-
esküdni, hogy 50 frtrnál többet nem vett fel
W.-től. — Az ötven frtot járó jószág vásár-
lására kérte, mert az övé elhullott. — Hogy
adósságaitól szabadulhasson, eladta két köblös
földét, csak egy kis kerti földje maradt. —
Laskánnak is tartozott volt 100 frttal, mely

után kezdetben 25%-os kamatot fizetett. — Kártérítésül „egy pár százast” követel.

Közváltó azon kérdésére, hogy a 100 és 142 frtos váltója között nem szerepelt-e egy 113 frtos panaszos: nemmel felel.

Eőtvis Károly kérdéseire azt válaszolta, hogy a W. által megvett és kínált ingóságokat azért nem váltotta vissza, mert nem volt készpénze, W-nek pedig az kellett volna. Majd ugyancsak Eőtvis kérdéseire felelt, hogy az árvaszektől fölvetett 200 frtot egészen W-nek fizette; a W. elleni panasz megtétele előtt károsulat kölcsönösen biztatták egymást.

Weinberger előre megírt papiráról olvassa, hogy ő 1881-ben 60 frtot adott Kádárnak, ki azt a lejáratkor kiegyenlítette, 1882-ben újból 100 frtot vett fel, melyre 15 % -os kamatot fizetett az „akkori időben.” — 1883-ban törlesztett belőle szept. ben 96 frttal tartozott, ez aztán 1884-ben 113, majd 1885-ben 142 frtra emelkedett.

Eln. Hogy lett 142 frt?

Weinb. A kamaton kívül valami költséget is számítottam, de az nem sokra szokott menni.

Kádár szemébe tagadja W-nek, hogy ő 50 frtnál többet kapott volna tőle s ezt is 1880-ban vette föl.

Weinb. azt állítja, hogy Kádár és ő közte megbeszélve volt, hogy Kádár tőle visszaváltja az ellicált ingóságokat.

Eőtvis pedig csatol a földesi előjárásról egy bizonyítványt, mely szerint Kádár Pécsi Márton beszélt le az ingóságok visszavételéről.

Közváltó fölvilágosításokat kér W-től a saját jegyzetei között ez ügyre vonatkozólag talált számadatokra nézve; W. azt felel az ott lévő kamatok látszó tételek lehetnek: kamatok is, készpénzek is; a szám után tett „kamat” megjegyzése azt jelenti, hogy az igen hasonlít az ő irásához; a jegyzeten lévő és kamat kiszámítására használt szorzási műveletre így szól:

— Azt én nem állíthatom, hogy ez az én irásom. — Az csak firkálás.

Weinberger, mint adósainak jöttevéje.

Oláh Imre 1883. júniusban 30, — s 1884-ben ismét 30 frtot vett föl W-től, évenként 3—3 frt kamattal; ő is lovat akart venni, az eslelt helyébe 1884-ben fizette is a kamatot, de 1885-ben már nem. Ekkor a két kölcsönre 70 frtos váltót állítottak ki, mely júniusban 87 frt 55 kr lett. Okt. 9-dikén fizetett 30 frtot s irást kapott arról, hogy még 63 frt 90 kr tartozása maradt. 1886-ban ismét nem fizetett, tehát W. beperelte 87 frttal, — ez abba maradt s a következő évben 63 frt 90 kr-ért perelt be s 100 frt-ig foglaltatott az ingóságaira; ekkor kialkudott, úgy hogy 28 frt 27 kr perköltséget fizetett „Guthel” urnak (Goldhammer) később W-nek fizetett 19 frt 56 kr kamatra és 32-öt a tőkébe; a többi követelését W. ur elengedte a perköltség fejébe.

Elnök: Nem azért, hogy visszavonja a panaszát? W. nem ígért semmit magának?

Oláh Imre tagadólág felel, — s azt mondja, hogy most már neki van 7 frt követelése W-n egy irásbeli tévesztés miatt, a mikor 7 frttal többet fizetett s ezt W. is elismeri.

Weinberger azt állítja, hogy ő Oláhnak elébb 50, azután 33 és 37 frtot kölcsönzött, 1883 előtt 20-as, azután 8-as kamatra s kérdezi Oláhtól, hogy a 19 frt 50 kr kamatot ő mennyi időre számította neki. Oláh azt feleli, hogy 1884. 1885. 1886-ra.

— No kérem! kiált fel elégtelen a váltó.

Elnök a jegyzeteken talált 17 frtos tételre nézve kér magyarázatot.

Weinb. Ne tessenek ilyen irka-firkára adni.

Eln. Mégis csodálatosan pászol az Oláh vallomásával.

Eőtvis Károly a bizonyítási eljárást arra is kiterjesztetni kéri, hogy a 32 frt kifizetett, s hogy Oláh panaszt nem emel, hogy kártérítést nem követel. A védelem arra nézve a mit a vizsgáló előtt mondott Oláh, ugy nyilatkozik, hogy a vizsgálóbíró irása nem autentikus s ő majd kéri fogja a vizsgálóbíró becsitását. Oláh Imre ügye inquisitorie támadt, mert Oláh Imre fel lett bujtogatva.

Elnök felolvass egy nyilatkozatot, mely szerint Oláh Imre panaszát visszavonja; Oláh ezt elismeri, de megjegyzi, hogy W. őt a kiegyezés után hívatta magához. Egy este a fogadóba is hívták. Elnök bemutat 7 db. olyan nyilatkozatot is, melyek szerint W. soha nem szedett adósaiktól olyan kamatot, hogy azt uszorás kamatnak tartották volna, s őt ő k W-t jöltevéjükné tekintik (!) Oláh azonban ilyen levelet nem írott alá.

A hallgatóság hajáég felé mered és areza 7-6 váltózik.

K. Nagy Márton panaszos nem jelen-vén meg s anyósa semmit érő vallomást tévén hamar ráterhetett a törvényszék Z. Kiss Lajos panaszára.

Z. Kiss Lajos 1879-ben kezesség miatt szorítva lévén, 600 frtot vett W-től, 3 hóra 16 os kamattal; a kamatot nem tudván fizetni, erről külvön váltót adott, mely 1880. nov.-ig szólott 387 frtról. Ekkor Kállay László kifizetett 580 frtot, ő pedig 15 frt. táblázati költséget; mégis az új váltóra 465 frt tőke és kamat maradt fenn. 1883-ig

aztán se kamatot, se tőkét nem fizetett. Ezen évben törlesztett 560 frtot s mégis maradt 436 frt adóssága, melyről W. új váltót vett.

Elnök: Csodálkozva kérdezi: Miért? Z. Kiss: Én magam se tudom; nagy szorultságban voltam; 1883-ig nem fizettem a kamatot.

Ujhelyi: Ezek a számok hihetetlenek.

Konrád: Talán pénzt is adott W? Z. Kiss: Nem adott; csak 600 frtot. Ujhelyi: Pedig maga nem látszik olyan értelmetlennek.

Z. Kiss tovább folytatja. A 436 frtot nem tudta fizetni s 1885-re 515 frt lett belőle. Most W. beperelte egy 650 frtos váltó alapján, de ő ezt a váltót nem ismerte el. Távédott Weinberger. Ekkor kiegyeztek s ő 773 frttal lett adós s 29 frt perköltséggel a miről váltót adott. 1887. februárban 700 frtot kifizetett és még 235 frttal adós maradt; ezzel ma is tartozik.

Elnök konstataja, hogy a váltókkal teljesen megegyezik a panaszos előadása.

Z. Kiss kérdezi, hogy a bíróságnál van-e neki egy 515 frtos váltója, mert W. ezt még máig sem adta vissza; ezután elmondja, hogy ő idáig a 600 frtra 1788 frtot fizetett; öröksége nagy részét eladta (25 hold volt); igaz, hogy másutt is volt kezes.

Eln. Meg mér esküdni az elmondottakra? Z. Kiss. Akár a három ujjamat feltartsam, vagy kezemet a melleme tegyem.

Weinb. panaszos előadását valótlannak állítja; mert ő többször is adott neki pénzt, kérdezi, hogy el lehet-e hinni, hogy 9—10 hónap alatt 6387 frt kamatot számított, mikor 16%-os van kiakudva? Panaszos közbeveti, hogy W. azt másfélszer számította föl.

Vádolt aztán panaszos előadásában foglalt számtételek közti különbségekből a 7% arányt számítgatja, mire elnök figyelmezteti, hogy ne mindig kalkuláljon, hanem tényeket beszéljen. — W. nem tudja, hogyan törlesztett Z. Kiss; állítja, hogy 1883 óta 8-as kamatot és valami kis költséget vett; panaszost odahívja a könyvére, mert ha egymásnak felvilágosítást adunk, tisztába jövünk. S mutat egy 578 és egy 773 frtos tételt; Z. Kiss azonban tagadja, mintha neki ezen összegeket kifizette volna W. — Hát puffra irtam volna én ezeket ide? kérdezi vádolt. — „Őa eddig azt állította, hogy erre a könyvre nem ad semmit,” felelt az elnök W. kérdéseire s azután odaadja neki saját jegyzeteit, há ha jobban el tudja igazolni.

Majd a közváltó származtatja le W-re a jegyzeteken lévő tételeket, melyek szorzási eredmények s 3—3 hónaponként hol 30, hol 40-es procentnek megfelelő kamatokat tüntetnek fel. W. gyakran sarokba lett szorítva. W. mindig adott feleletet a kérdésekre. Egyszer azt mondta, hogy a jegyzéket csak magának vezette, nem másnak, ezért nem vezette azt pontosan; mások e számokra nézve ne tessenek őt kérdezni, mert nem adhat feleletet, itt is elvan túrlve; ezért újból megintette az elnök, hogy ne gyanúsítson. Vagy: „én vizgázok magamra, hogy magam meg ne czáfoljam; csak akkor felelek, ha biztosan tudok valamit;” ezt akkor mondá, mikor a kamat arányát kérdezték tőle. — Ismét: Ha uszoráskodni akartam volna, nem krajczárokat, hanem forintokat irtam volna.

Egyszer definitióját adta az uszoráskodásnak is: „Magától értetődik, hogy azt teszen az uszora, ha valaki egyszer 40, mások 50%-re dolgozik.” — De ő ilyet nem tett. A jegyzetektől ám épen az ő definitiójának megfelelő eljárás tűnik ki; a jegyzetekkel pedig — mint az elnök konstataja — szó szerint megegyezik a Z. Kiss előadása.

Eőtvis Károly azt kéri, hogy ezen jegyzetek, melyek a vizsgálat során nem szerepeltek, valamint a könyv adatai, hiteles másolatban vele is közöltesse, miután azok a közváltónál is megvannak.

Közváltó kijelenti, hogy ő azokat sajátkezüle másolta le a rendelkezésére állott idő alatt, ezt a védelem is megtehetné volna. Márton Eszter, Z. Kissnek a neje, férjével egyező vallomást tesz. A váltókon az ő neve is szerepel.

Kállay László tanu nem emlékszik biztosan, mennyit fizetett W-nek Z. Kissék helyett; 528 frtot említ.

A ki félni látszik a vallomásától.

Id. Antos János olyan tartózkodó, lassu, aig érthető hangon adja elő a panaszt, hogy az elnök megkérdezte, talán fél Weinbertől. — Antos a 70-es években vett kölcsön W-től, de nem tudja mennyit 24-es kamatot fizetett s 1883-ban már 240 frttal tartozott, mivel nem tudott fizetni. — A 240 frtot 1884-ben kifizette, csak 40 frt maradt fenn, a melyből 1886-ra 130 frtos váltó származott. Ezt is kifizette. Panaszos előadása zavaros. — Kártérítést nem kíván.

Vádolt szokásos védekezést használ, hogy t. i. ő többször adhatott készpénzt Antosnak. — Ide vonatkozó jegyzetein nem tud eligazodni.

Tárgyalás végén Pécsi Sára Nagy Márton anyósa és Kállay László leteszik az esküt.

N o v. 20.

Minden kommentár nélkül konstatalem, én a tudósító, (az elnök ur már ugyis sokat konstatait) hogy a mai napon vádoltokhoz közel álló oldalról nálam kísérelt történt az iránt, hogy lapunknak a tárgyalás lefolyásáról szóló tudósításai ne legyenek olyan tárgyilagossak, minők idáig voltak.

A ma délelőtti tárgyalás folyamán Lukács Gábor, Kistordai Sáy Imre, Demjén József és neje panaszosok, valamint Sáy Imrénének néhány váltóján mint előttemezők szereplő Kálmán Sámuel, O. Tóth Lajos, Horváth Ignác és M. Topa József hallgattak ki.

Vádolt ellen ma is számos terhelő bizonyíték merült fel, melyekkel szemben eddig használt fegyvereivel védi magát: okoskodik, kombinál, nem emlékezik, tagad széles feneket kerítve kicsiny dolgoknak is.

Eőtvis Károly a védelem érdekében ma bőven gondoskodott, — hogy a tárgyalás még jobban meghosszabbítsák, amennyiben Lukács Gábor és Sáy Imre ügyére vonatkozólag több rendbeli peres akták beszerzését, Goldhammer Albert, dr. Ozory István Nánássy ügyvédsegéd, Weinberger Izrael (vádolt apja) Weinberger Ferenc, valamint azon pénzügyi titkár kihallgatását kérte, a ki védenézet az általa fizetett kamatokra nézve kihallgatta.

Védő ma is erősen buzgólkodott annak kiderítésén, hogy panaszosok kinek öntözésére jelentkeztek a vizsgáló irónál. — A közváltó ma aig szerepelt s ama bizonyos jegyzetekkel nem kizozta vádlatot.

Sáy Imre ma azon nyilatkozatot tette, hogy Weinberger Izrael és Ferenc neki 600 frtot ígérték, ha nem panaszolja be W. Mihályt; de ő 800 frtot kért M. Topa István tanu pedig azt vallotta, hogy W. M. mikor két ember jelent meg nála s egyikkel egyikkel egyezkedni akart a másikat kiküldötte a szomszéd szobába.

Napi hírek.

— Tisztújítás Hajdumegyébe. A jövő hónapban megtartandó hajdumegyei tisztújításra már kiadott a pályázati hirdetmény, s az lapunk mai számának hirdetései között olvasható.

— Vajdai Nagy Lajos emléke. A főiskolai énekkar minden évben kegyetes ünnepélyt szokott rendezni egyik néhai nagy nevű alapítója Vajdai Nagy Lajos földbirtokos emlékére, a kegyes alapítványozó nevének nevénapja előestéjén Erzsébet napot megelőzőleg. A tegnapi ünnepélyre is megjelent mint előző években mindig Vajdai Nagy Lajos özvegye és alapítványozó társa, kit Balogh Ferenc theológiai tanár, énekkari felügyelő tanár üdvözölt alkalmi beszéddel. A szokásos énekkari ösztöndíjasok nevének felolvasása után az énekkar több darabot adott elő szokott szabattossággal Mácsay Sándor zenetanár vezetésével élt végét.

— Hymen. Rózsza Lajos, helybeli ifjú eljegyzett Lőblóvics János helybeli nagyiparos leányát Mariska k. a. t. Emke.

— Kinevezés. Szabó József, Szalmár németi kir. törvényszéki jegyző debreczeni születésű s a debreczeni főiskola egykori növendéke, Tordai Gábor ügyvédnek volt iroda vezetője ő Felsége által a halmi kir. járás-bíróshoz ajkárásbíróvá lett kinevezve.

— A vörös-kereszt egylet városi választmánya, 1889. nov. 21-én Csütörtökön délután 3 1/2 órkor a váresháza nagytermében ülést tart.

— A iparos ifjusági egylet közszeretben álló dalkör f. é. november 24-én vasárnap a Patterman féle „korona” vendéglőben dal estélyt rendez vágolt műsorral Zsig József népzene-kara közreműködése mellett, melyre a dalkör pártólók és iparbarátok figyelmét zennal felhívjuk.

— Tengeri halak Debreczenben Sok nézője volt ma a Halpiacon azon óriási tengeri halaknak, melyeket Klein Ignác halkereskedő Orsován át a Fekete tengerből szállított ide, Bizonyára városunkban e ritkán elvezett eddel, melynek különben kilágye forint, nagy kelendőségnek fog örvezdeni.

Színház.

Magduska öröksége Abonyi Lajos jeles írónk e kitünő népszimtműve pénteken fog újabb színre kerülni, és pedig mint népelőadás tetemesen leszállított helyarákkal. A czimzerepet Somlóné V. Vilma asszony fogja játszani. Az előadás ajánljuk a közönség figyelmébe. Az igazgató ezután minden péntekre tervez népelőadást.

Az arany pók lesz színházunk mai újdonsága. E rendkívül mulattató 4 felvonásos vígjátékot Schönhan Ferenc, a kiváló német vígjáték író írta s telve van kacagató jelenetekkel. Az előadás igen sikerültnek ígérkezik, minthogy a szerepek a lehető legjobban vannak kiosztva. Kitünő szerepe van benne Balassának, azonkívül Palotay Piros Péchy és Hegyessi játszanak benne nagy szerepek.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

II. Bérlet.

Holnap, csütörtökön 1889. nov. hó 21. páros bérletben, új bemutattással:

DONNA JUANITTA.

Nagy operette 3 felvonásban.

M Ű S O R:

Csütörtök 21. „Donna Juanitta” operette páros bérlet.

Péntek 22. „Magduska öröksége” népszimmi, népelőadás leszállított hely-árok V-ik szünet.

Szombat 23. „Kisasszony felel-seége” operette, páratlan bérlet.

Vasárnap: „Csókon szerzett vőlegény”.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Főmunkatárs: Karozag Vilmos.

Figyelmeztetés!

Van szerencsém t. vevőim. valamint a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy fi a m mint helyettesem ma Debreczenben megérkezett és néhány napig a a Bika szállodában, I. emelet 29. sz. tartózkodik, hol a legújabb talál-mányu amerikai gumi szerv-kötők, angol aczél sérvkötők orthopediai műszerek és minden a betegápoláshoz szükséges tárgyakban megrende-léseket elvállal.

Megtekintésre nagyobb mennyiségű minták állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Található délelőt 10—12 óráig.

Déután 3—5 óráig.

tisztelettel

POLLITZER MÓR

cs. k. szab. sérvkötő.

Budapesten.

KASZANYITZKY ENDRE
előbb
Kuhinka István K.
üv g. porcellán, lámpa és háztar-tási czikkek raktára
DEBRECZENBEN.

ajánlja pontos ki-
szolgálat és gyári
árak mellett az
őszi és téli időnyre
ujjon an érkezett
és nagyválaszték-
kal berendezett
Ditmar
és
Brunner-féle
a legjobbnak el-
ismert gyártma-
nyu,
salon, függő
és
asztali
petroleum lámpák
s minden hozzá
tartozó czikkek
nagy raktárát.
Tisztelettel
Kaszanyitzky Endre
Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Kitünő minőségű

kassai páczolt sönka,

tormás virstli, salvaláde, párisi bór-sajt, paprikás és sós szalona, ol-vasztott zsir.

Verseczi des és francia mustár, nagybányai faj almák, és aszalt szilva.

Orosz hal, sóshal, (hárling) hal-ikra (Chaviár).

Kelettengeri hal, angolna és ajóka, üvegezett olasz paprika (Pfefferóni), továbbá

Szepességi, Stokerai főzelé-keket, valamint

Fűszerárukat

jutányos árért ajánl

Vargha Lajos

fűszer kereskedése.

